

РОЛЬ КОМЕРЦІЙНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ВРЕГУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ СУПЕРЕЧОК

Ю. В. ФЕДОТОВА, канд. екон. наук, доц.,

доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

А. Д. МОРОЗОВА, студ.

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова, м. Харків

Питання про регулювання і запобігання міжнародних конфліктів, а також роль переговорів у зміцненні міжнародного співробітництва в умовах становлення нового світового порядку і поширення глобалізації та регіоналізації є дуже важливим, оскільки суттєве зниження бар'єрів на шляху торговельних потоків не тільки посилює конкуренцію, а й підвищує можливості бізнесу у просуванні товарів на інші ринки.

Однак міжнародна торгівля може використовуватись не тільки в якості обміну товарами і послугами, а й для політичного та економічного тиску. У випадку, коли одна держава вважає економічну політику іншої як несприятливу для себе і вживає відповідних заходів, може бути розпочата торговельна війна.

Економічна (торговельна) війна – це сукупність економічних, правових та адміністративних дій, спрямованих проти економічної системи іншого суб'єкта господарської діяльності. Така війна проводиться з метою або захоплення закордонних ринків (наступальна війна), або попередження торгової «окупації» національної економіки (оборонна війна).

Однак перед проведенням торгової війни взаємовідносини між країнами проходять декілька етапів [1].

Перший – це суперечлива ситуація у торгівлі. Цей етап характеризується наявністю протиріч та напруги у відносинах між країнами за відсутності матеріальних втрат або погіршення умов торгівлі. Саме при виникненні суперечливої ситуації врегулювання відносин має найефективніший характер.

Другий етап – торговельна суперечка, що супроводжується матеріальними втратами, спричиненими діяльністю двох країн по відношенню одна до одної. Ця ситуація вимагає врегулювання.

Торговельний конфлікт – це вже третій етап погіршення взаємовідносин між країнами. Цей етап характеризується високим рівнем напруги у відносинах і пов'язаний із матеріальними втратами, які спричинені заходами, заподіяними обома сторонами. Ця ситуація також вимагає врегулювання.

Четвертий етап – це власне торговельна війна, що характеризується найвищим ступенем напруги у відносинах між країнами, пов'язаному із використанням інтенсивних оборонних заходів торгової політики, які можуть привести до значних матеріальних втрат країни, проти якої були реалізовані.

Популярним способом вирішення міжнародних торговельних конфліктів є

механізм вирішення спорів у Світовій організації торгівлі (СОТ). Врегулювання спорів у СОТ є універсальною за своєю суттю та змістом системою, яка підтверджує, що вирішення спору у цій організації значно відрізняється від вирішення спору в національному чи міжнародному суді, оскільки воно поєднує в собі дипломатичні, судові та арбітражні елементи.

Сучасна комерційна дипломатія – це спільна діяльність держави і бізнесу щодо реалізації національної зовнішньоекономічної політики з найбільшими для країни вигодами і мінімальними втратами, спосіб вирішення торговельних конфліктів.

Головними задачами дипломатії є мистецтво ведення переговорів, вміння запобігати і врегулювати міжнародні конфлікти у зовнішньоекономічній сфері, знаходити компроміси і взаємоприйнятні вирішення складних зовнішньоекономічних проблем. Цікавим та незвичайним елементом цих процедур залишається те, що остаточною метою врегулювання спорів є не виявлення винуватої сторони та сторони, права якої порушено, як на перший погляд і повинно бути, а знайдення рішення, яке б влаштовувало обидві сторони спору [2, с. 47].

Стандарти комерційної дипломатії закріплені в документах міжнародного та міждержавного рівня, серед яких: нормативні акти Організації Об'єднаних Націй, її Генеральної Асамблеї та структурних підрозділів, нормативні акти міжнародних міждержавних організацій, угоди окремих держав з міжнародними організаціями, багатосторонні угоди, національні державні нормативні акти тощо.

Останнім часом розповсюдження набули активні форми комерційної дипломатії, до складу яких входить: політико-дипломатична підтримка та лобіювання вітчизняного експорту, численні взаємопов'язані заходи, спрямовані на поліпшення умов доступу національних компаній на зарубіжні ринки (насамперед, торгово-політичні заходи), залучення багатосторонніх і регіональних організацій для просування власних інтересів, цілеспрямований вплив на партнерів із застосуванням фінансових, ресурсних та інших засобів здійснення тиску.

Підсумовуючи зазначене вище, слід відзначити, що економічна дипломатія – це сучасна система міждержавного регулювання світової економіки, що безпосередньо належить до сфери зовнішньої політики і за своєю сутністю є одним із головних і найбільш ефективних засобів її здійснення. Безпека, підтримка миру й міжнародне політичне співробітництво становлять вищі цілі роботи дипломатів. Їхня діяльність будується на розумінні політичних сил та на примноженні кількості однодумців.

Література

1. Безрукова Н. В. Світові торговельні війни: особливості та наслідки. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4153> (дата звернення 30.12.2019).

2. Глущенко Я. І. Комерційна дипломатія: конспект лекцій. Київ : НТУУ «КПІ», 2016.
113 с.